Queſtiones tercii de Anima

ſpeculandū circa obiectum tal' ſciētie
¶ Querit quomō ꝯgnoſcat habitus ¶ Dōm ꝙ ꝑ ac
tum. Cuius rō eſt. qꝛ cū habitꝰ ſit aliqđ mediū int̄ ac-
tum ⁊ potētiā ⁊ nihil ꝯgnoſcit niſi ſm ꝙ eſt in actu. iđo
hitꝰ q̄ ē in actu ꝑ opatōez. etꝫ ꝯgnoſcit ꝑ opatōez qꝛ ha
bitus ꝑ actū habꝫ ſuā ꝯpletā ſiue finalē ꝑfectōez. Iſtđ
patꝫ ꝑ expientiam qꝛ aliquis ꝯgnoſcit ſe habere habi-
tum grāmatice ex hoc ꝙ ꝯgnoſcit ſe habere actū grā-
matice ſcꝫ ꝯgrue loq̄ ꝑ cauſas. Eſt tamē ꝯſiderandūꝫ
ꝙ duplr habitꝰ pōt ꝯgnoſci ex actu. vno mō quo ad
qꝛ eſt. qꝛ ꝯgnoſcit actum ꝓcedere ex hitu. ⁊ ſic ꝯgnoſcit
ſe habere habitum qꝛ habꝫ actū. Alio mō quo ad q̄đ
eſt quādo aliq̄s ex ꝯſideratōe actus inq̄rit naturā ipi-
us habitꝰ ⁊ hoc fit ꝑ deligentē inq̄ſitōem. ⁊ ſic etiā poſſu
mus diſtīguere habitus ab īuicē ex natura actuū

☞ Arguit aliquid ꝯgnoſcit ſm ꝙ eſt pñs intellectui
ſed hitus ſunt pñtes intellcūi ꝑ eēntiā. g̊ nō ꝯgnoſcunt
ꝑ actū ſed ꝑ eēntiam ¶ Dōm ꝙ duplr aliq̄d eſt pñs ī
tellectui. vno mō ꝑ modū obiecti ⁊ qđ ſic eſt pñs intelle
ctui ꝯgnoſcit ꝓprie ab ipo intellcū ſicut quidditas rei
matialis. Alio mō eſt aliq̄d pñs intellectui ſicut ṗnci-
pium quo intellectus intelligit ⁊ illud nō maxime cog-
noſcitur ab intellectu. Sile eſt de viſu qꝛ aliquid eſt p̄
ſens viſui duplr. vno mō ſicut obiectū vt colo2. ⁊ hoc ꝓ
ꝓie ꝯgnoſcitur ꝑ viſum. Alio modo ſicut ṗncipium
quo cognoſcit viſus vt pupilla vł lumē ⁊ qđ ſic p̄ſens
viſui nō ꝓprie ꝯgnoſcitur ꝑ viſum

☞ Arguit ꝓpter qđ vnūquodqꝫ tale ⁊ illud magis.
ſed res cognoſcunt ꝑ habitus ⁊ ſpēs. g̊ ſpēs ⁊ hitꝰ ma-
gis cognoſcunt ¶ Dōm ꝙ illa regła habꝫ ꝟitatē de il
lis q̄ ſunt vnius ordis. ſicut ſi dicat ſanitas appetit ꝓp
ter vitā in genere cāe final. g̊ vita magꝫ appetit. ſꝫ ſic nō
eſt de habitu. qꝛ habitꝰ nō ē id qđ ꝯgnoſcit ṗmo ſed ē
bene illud quo aliq̄d ꝯgnoſcit. Vñ ſi accipiant duo q̊
rum vnūquodqꝫ eſt illđ qđ ꝑ ſe ꝯgnoſcit. tunc ſi vnum
ꝯgnoſcit ꝑ alterū tūc alteꝝ magis ꝯgnoſcit ſicut ꝯcluſi
ones ꝯgnoſcūtur ꝑ ṗncipia g̊ ṗncipia magꝫ ꝯgnoſcunt

¶ Queritur. quomō ꝯgnoſcat actꝰ ītellcūs ¶ Dicen
dum ꝙ ꝯgnoſcit ex obiectis qđ ꝓbat autoritate ⁊ rō-
ne. Autoritate Areſto. dicentis ꝙ actꝰ ⁊ obiecta ſunt
ṗores potentijs ſm rōnem. ſicut ergo potētia cognoſcit
ex actu. ita actus ex obiectis qꝛ illi actus ſunt diſtincti
qui ſtꝫ circa diuerſa obiecta ſicut videre diſtinguit ab
audire qꝛ videre eſt circa colorem ſed audire ē circa ſo
num. Ratione ſic. quia omnis actus ꝯiunctus poten
tie poteſt ab eadem potentia intelligi ſi potentia refle
ctatur ſuper ſeip̄am. ſed actus intelligendi eſt actio ꝯ
iuncta potentie quia eſt actio immanens. ergo poteſt
per ipam potētiā intelligi cū potētia ītellectiua reflec-
tatur ſuꝑ ſeip̄am cū ſit immatial'

☞ Arguit illud nō ꝯgnoſcit ꝑ aliquā potentiam qđ
nō ꝯtinet ſub obiecto illius potentie. ſed actus nō ꝯti-
netur ſub obiecto intellectus. ergo nō poteſt cognoſci
per intellectum ¶ Dicendū ꝙ duplr aliquid ꝯgnoſ
citur per aliquā potentiam. vno mō ꝓprie ⁊ ṗmo. ⁊ ſic
maio2 eſt vera. quia tunc ſolum ꝯgnoſcit obiectū ꝑ ali
quā potentiam ⁊ hoc quod ꝯtinet ſub obiecto. Alio
mō aliquid ꝯgnoſcit ꝑ potētiaꝫ aliquā nō ṗmo ſed ſe-
cūdario. ⁊ ſic multa ꝯgnoſcunt ꝑ aliquā potētiam que
ꝯtinent ſub obiecto eius ſicut magnitudo ꝯgnoſcit ꝑ
viſum que tamē nō ꝯtinet ſub obiecto viſus. Sic etiā
eſt de intellectu. qꝛ intellectꝰ ṗmo ꝯgnoſcit ſuū obiectū

Deinde ex ꝯgnitione ſui obiecti ꝓcedit ad ꝯgnoſcen
dum actum. ⁊ ex ꝯnitione actus ꝓcedit ad ꝯgnoſcēdū
habitū. ⁊ ex habitu ꝓcedit ad potētiā. ⁊ tūc ex potētia
ꝓcedit ad ꝯgnoſcendum eſſentiam

☞ Arguit quicq̄d intelligit aliquo actu intelligit. ſi
ergo actus intelligit g̊ aliquo actu intelligit ⁊ ille iteꝝ
alio actu. ⁊ ſic eēt ꝓceſſus in īfinitum ¶ Dōm ꝙ in-
tellectus noſter pōt ſe reflectere ſupra ſuum actum ſm
infinitas opatōes ſincathegreumatice. qꝛ ſemꝑ pōt ꝯg-
noſcere ſuū actū. ⁊ iteꝝ de nouo ad aliū actū ⁊ ſic dein-
ceps. ſed illa īfinitas ſincathegreumatice accepta ē poſ
ſibił in rebus ſicut dicit tercio phiſicoꝝ. nō eñ poteſt
intellectus ītelligere tot actus quin plꝛes

☞ Arguit ſenſus nō ꝯgnoſcit ſuū actum. ergo nec in
telłectus. ꝯña tenet a ſimili ¶ Dōm ꝙ nō eſt ſimłe. qꝛ
ſenſus eſt ꝟtus in organo. ⁊ iō nō poteſt redire ſuꝑ ſe. qꝛ
hoc fieret mō matiali qđ eſt impoſſibile qꝛ ſic fierꝫ pe
netratio dimēſionum. ſed qꝛ intellectꝰ eſt immaterial.
ſic pōt redire ſupra ſe immaterialr

¶ Querit vtrū intellcūs poſſet intelligere actū volūta
tis ¶ Dōm ꝙ ſic. Ratio eſt. qꝛ q̄cquid eſt intelligibi-
liter apud ītellectū hoc ꝑ intellectum ꝯgnoſcit. ſed vo
luntas ⁊ ſilr eiꝰ actꝰ ſunt apud ītellectuꝫ ītelligibilr. g̊
tam volūtas accepta ꝓ potētia q̄ꝫ voluntas accepta ꝓ
actu ꝯgnoſcunt ꝑ intellectū Mio2 ꝓbat. qꝛ volūtas ni
hil aliud eſt q̄ꝫ incliātio. ſed inclinatio eſt in re ad mo-
dum rei cui ꝯiūgit. quia ergo volūtas ꝯiungit ītellec-
tui. ergo eſt in intellectu intelligibiliter. et per ꝯſeq̄ns
ab eo cognoſcitur

☞ Arguit nihil cognoſcitur ab intellectu niſi ſit pre-
ſens intellectui. ſed actūs voluntatis nō eſt preſens in-
tellectui. ergo nō poteſt ꝯgnoſci ꝑ intellectū ¶ Dicen
dum ꝙ duplr eſt aliquid p̄ſens intellectui. vno modo
ſubiectiue ⁊ ſic ſpēs intelligibilis ⁊ habitus ⁊ actus in
tellectus ſunt preſentes intellectui. ⁊ ſic eſt verum ꝙ ac
tus voluntatis nō eſt p̄ſens intellectui. quia actus vo-
luntatis eſt in voluntate ſicut in ſubiecto. Alio modo
aliquid eſt p̄ſens intellectui cognitiue. ⁊ ſic actus volū-
tatis etiam eſt preſens intellectui. ⁊ hoc ideo quia vo-
luntas ⁊ actus eius radicant in eadem eſſentia anime
cum intellectu ⁊ vnū ē principium alterius. quia intel-
lectus principiat voluntatem finaliter. ⁊ voluntas pri-
cipiat intellectum efficienter

☞ Arguit obiectum intellectus eſt totaliter diuer-
ſum ab obiecto voluntatis. ergo etiam actus eoruꝫ ſtꝫ
diuerſi conſequentes talia obiecta. ergo intellectus nō
poteſt intelligere actum volūtatis ¶ Dicendum ꝙ ob
iectum intellectus ⁊ voluntatis accipiunt duplr. vno
modo formalr. ⁊ ſic eſt ſimplr aliud obiectum intellec
tus ⁊ voluntatis qꝛ obiectum intellectus eſt verū ⁊ ob-
iectum voluntatis eſt bonum. Alio modo accipiunt
obiecta materialr ⁊ ſic vnum comprehenditur ſub alio
quia verum eſt quoddam bonum ⁊ econtra. bonum ē
quoddam verum. ⁊ ſic ex cognitione obiecti intellectꝰ
aliqualr deuenit in ꝯgnitionem obiecti voluntatis. et
quia ex obiectis reſultat actus ideo etiā actus ex eis co
gnoſci poſſunt. Unde patet ꝙ q̄ꝫuis actus voluntatis
nō ſit apud intellectum ꝑ ſuam ſpēm intelligibilem. eſt
tamen apud intellectum ſicut principiatum apud ṗn-
cipiū qꝛ actꝰ volūtatis ē ṗncipiatꝰ ab actu ītellcūs

¶ Querit vtrum ſpecies intelligibił ſit id quod intel
ligit vł id quo aliquid intelligit ¶ Dicenduꝫ ꝙ ſpe-

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-85/0126
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG